

ANDERSEN U STAROM RUHU, I ISTINA U NOVOM LICU

Andersenov *car* (u bajci *Carevo novo ruho*) prototip je popularne težnje za društvenim *utjecajem*. Svaki ambiciozan *influencer* sudionik je bespoštedne trke u kojoj pobjednik osvaja lajkajuće odobrenje i (barem trenutnu) pažnju. Kako ih je sve teže izazvati, metode njihovog privlačenja često zahtijevaju radikalnost (poput iskazivanja *privatnog* života do mjere da se pred strancima *bude gol*).

Car, poput svakog utjecatelja, iskazuje svoju samozaljubljenost s namjerom da i drugi potvrde opravdanost njegovog sebeljublja. Samo-oduševljen, uživa u svojoj pojavi. Euforičan zbog svog postojanja kojeg samo-potvrđuje, ushićeno se ogleda i utapa u vlastitoj ljepoti. Svoju taštinu izživljava do oholosti. Iako ima mnogo, on želi više, dok ne dosegne *sve*. Traži da mu se dive ili da ga preziru, čak i da ga obožavaju ili mrze, oni koji ga ne (po)znaju. Da bi bio živ, nužno mu je biti gledan i biti viđen. Pomisao da *ostane običan* (sličan drugima) odbojnija mu je i od *smrti*. U strahu od nepostojanja, grozi se ignoriranja. *Bori se za* (javan) život i, iako bezimenu publiku razmatra kao masu ne-ličnog mnoštva, ostaje bez daha ako joj je nevažan, i ako u njezinom oku ne postane fokus makar kratkotrajne pozornosti.

Poput svakog utjecatelja, Cara potvrđuje *publika*. Njena usmjerenost na *Velike druge* jasan je znak kako se ne poštuje mnogo, a samim time nedostaje joj i zdrav egoizam. Svoj položaj *gledatelji* (često) smatraju nezavidnim i život pomalo jadnim. Umjesto da ga mijenjaju, gledaju u *moć*. U nastojanju da se stope s influencerom, *zure* u njega. Doživljaj uzajamne različitosti poništavaju u obožavateljskoj identifikaciji s njime. Upijaju njegov sjaj i reflektirajući ga postaju blistavi - oni više nisu *bijedni* niti je kralj *bogat* - sada su *jedno*. Oni ne moraju biti poznati i sjajni jer je Kralj slavan i za njih. Ne trebaju misliti, jer Utjecajnikove misli su i njihove. Izuzimaju se od osjećaja, jer preuzimaju Carove. Autonomno ne doživljavaju svijet, jer je u Kraljevoj predodžbi on već doživljen i za druge. Oni ne dišu sada, jer njihovo će Carstvo ionako disati zauvijek. Oni su oduševljeni podčinjenošću. Dive se vlastitoj nezrelosti. Ponose se svojom nedoraslošću. Ljudska zgnjurenost postaje njihova veličina i svoju značajnost sabiru u *služenju* samo jednom znaku -moći (*kruni*).

Združenost Cara i podanika (ili Influencera i publike) predstavlja neinteligentan sklop. U njihovoj uniji, Kralj koji ne misli na ikog osim na sebe, misli za druge. Uvjereni u vlastitu (intelektualnu) nemoć, *drugi* dobrovoljno predaju svoje kapacitete Kralju. Kraljevstvo u kojem jedni samozaljubljeno čuvaju *obmanu* o vlastitoj divoti od razotkrivajućeg pada, s drugi se samo-zavaravaju o vlastitoj važnosti u potvrđivanju tuđe *laži*, postaje sustav temeljen na varci. Jedina istina tog sistema je *laž*.

Zato je (Andersenova) greška one koje traže zlato i svilu kako bi za Cara tkali *nevidljivo*

ruho zvati *prevarantima*. Dolaskom u carstvo, iz nekog drukčijeg ambijenta, oni djeluju u savršenom skladu s načelima svijeta u kojeg su stigli. Sudjelujući u sveopćoj obmani kraljevstva, upravo se oni ponašaju sasvim *istinito*. U sustavu traženja laži, tkaju laž. Oni uzimaju bogatstva (predstavljena kroz čisto *zlato* i *finu svilu*) od onih koji su ionako odbacili svoje moći (da čisto misle, *profinjeno* osjećaju, čak i da *bistro* vide), i odnose ih tamo gdje će ona napokon imati svoju vrijednost. Njihovo pošteno (istinito) ponašanje među onima koji obescjenjuju (ljudsku) vrijednost, a traže obmanu, bila bi čista *glupost*. Zato, sasvim opravdano, dvojica *junaka* (koje se neopravdano zove varalicama) tvrde da će oni za koje je njihovo platno nevidljivo, biti smatrani *glupima*. Jer, uistinu, samo bi glupan u svijetu laži svjedočio istinu percipiranu vlastitim očima i doživljenu vlastitim umom.

Dvojica tkalca tako dovode istinu (lažnog) sustava do krajnje konsekvence - dok ponosan car obnaženo šeta, svjetina, bez riječi, odobrava groteskan prizor buljeći u ljepotu njegovog odijela. Beskrvne ljudske sjenke nesposobne su hrabro ustvrditi *stanje stvari* i ustrajno se dive nevidljivoj odjeći vladara izmišljene moći. Svojom šutnjom, potvrđuju *iskrivljenu zbilju* kao pravu stvarnost.

Apsurd trenutka traje sve dok neko dijete, još *glupo* jer nije upoznalo logiku okruženja, ne ustvrdi da je *car gol*. Iako nekima lakne jer se iz opijenosti tada konačno trijezne, za pretpostaviti je i da bi mnogi, u prvi tren nasmiješeni zbog onog što čuju, izjavu o istini dočekali kao bezobzirnu laž. *Glupo* (neodgojeno) dijete svojim neotesanim riječima grubo narušava kolektivnu fantaziju. Ono, nepodučeno za iskrivljeno mišljenje, ruši naviku mirnog življenja u postojećoj bajci. Ustaljen obrazac života u izmišljenoj prevari, mnogima je često ipak draži od bolne promjene koju donosi *istina*. Zato, i pod cijenu osobne sramote, glasnik često treba biti ušutkan poput ishitrenog djeteta (ismijavanjem, umanjivanjem, ignoriranjem, ako ne i kaznom).

U dijelu svijeta kojem pripada skup jedinki koje odbacuju svaku vrijednost da bi ostale općinjene nevidljivim znakovima iluzornog bogatstva, važno se (ako se želi biti *pametnim* poput njih), ne izjašnjavati o očiglednom. U takvom (lažljivom) okruženju, jedino varalice donose istinu. U sustavu laži, pametan je onaj koji se prilagođeno pravi glup (ili to s vremenom uistinu i postane). U svakom (ne samo Andersenovom) carstvu opće prevare, uvijek vlada samo jedna (ispravna) istina - držati se zdrave pameti i praviti se, ili naprosto (p)ostati, *glupim*.